

SØRSAMISK REINDRIFT – VINDKRAFT SOM GRØNN KOLONIALISME

Susanne Normann

UiO : **Centre for Development and the Environment**
University of Oslo

KLIMA OG URFOLK INTERNASJONALT

- Urfolk med økt deltakelse i klimatoppmøter
- Krever bla bedre regelverk ved klimatiltak, kollektive rettigheter må hensyntas.
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) har i økende grad understreket behovet å inkludere urfolks kunnskap i klimaplaner
- Få referanser til internasjonal debatt i Norge.
- Klimameldingen fra i år nevner ikke ikke samiske interesser, eller kunnskaper *med et eneste ord*.

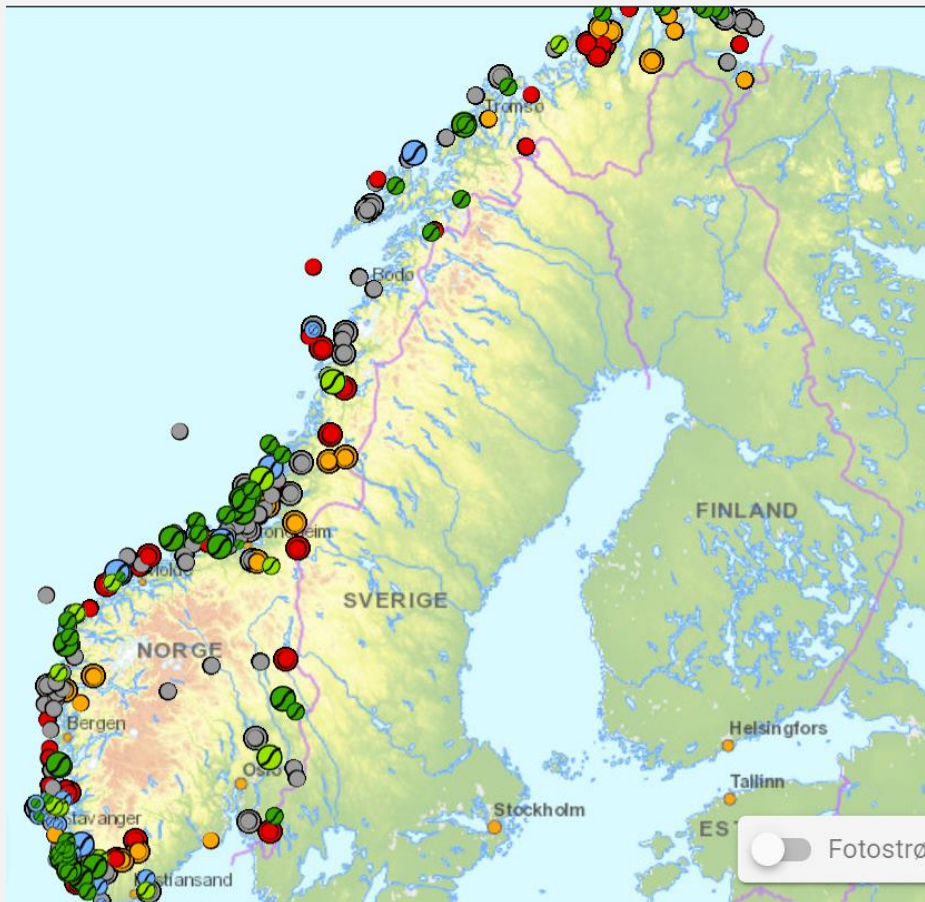

David Tong / WWF-New Zealand,
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Marcha_por_el_Clima_6_Dec_Madrid_-_COP25_AJT5085_\(49187441932\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Marcha_por_el_Clima_6_Dec_Madrid_-_COP25_AJT5085_(49187441932).jpg)

OM STUDIEN

- Formål: Utforske sørsamiske perspektiver på vindkrafts-utvikling i reinbeiteområder
- Kvalitativ metode: Individuelle intervjuer, gruppeintervjuer, dokumentanalyse, observasjon (mai 2018-september 2020).
- Observasjon, bla. i fire rettssaker:
 - A) Ekspropriasjonsskjønn Trondheim tingrett, Fosen Vind DA, Statsnett – Fovsen Njaarke
Sijte *mai 2018*
 - B) Ekspropriasjonsskjønn og gyldighet, Frostating lagmannsrett, Fosen Vind DA, Statsnett – Fovsen Njaarke
Sijte *desember 2019*
 - C) Ekspropriasjonsskjønn, Frostating lagmannsrett, Statnett - Jillen-Njaarke, Voengel Njarke, Åarjel Njaarke, Røssåga/Toven reinbeitedistrikt *november 2019*
 - D) Midlertidig forføyning, Oslo tingrett, Eolus Vind Norge Holding AS og Øyfjellet Wind AS – Jillen-Njaarke

OVERSIKT

Total, vindkraft, NORGE, NVE, <https://temakart.nve.no/tema/vindkraftverk>

Prosjekttittel	Reinbeitedistrikt	Antall turbiner	Selskaper som er involvert	Status, April, 2021
Fosen Vind DA Kompleks bestående av 6 parker.	Fovsen-Njaarke.	277 (ca. 1000 MW)	Fosen Vind DA, Joint Venture av Statkraft, Trønder Energi and Nordic Wind Power DA. (Statskraft solgt sin del av Roan, 2021)	Ferdig bygget, Ikke ferdig juridisk avklart CERD venter på at saken er gjennom høyesterett.
Stokkfjellet vindpark.	Gæbrien Sijte, Saanti Sijte.	21 (90 MW)	TrønderEnergi Kraft AS	Skal ferdigstilles i 2021
Kalvatnan.	Voengehl-Njaarke Sijte, Åarjel-Njaarke Sijte.	72	Fred Olsen Renewables.	Konsesjonen ble trukket av OED i 2016
Øyfjellet Vindpark.	Jillen-Njaarke Sijte.	70-75 (400 MW)	Eolus Vind, Aquila Capital.	Konstruksjonen er påbegynt. Ikke juridisk avklart.

SØRSAMISKE OMRÅDER

- Reindrift sentralt for at sørsamisk kultur videreføres (språk, kunnskapsoverføring, tilhørighet)
- Svært få jobber fulltid i reindriftnæringen – fordi det ikke er plass til flere
- Beskyttet av Norges internasjonale forpliktelser: ILO konvensjon 169 som gir Konsultasjonsrett, Folkeretten (SP artikkel 27), grunnlovsartikkel 108, reindriftsloven, naturmangfoldsloven, UNDRIP: FPIC.
- Vindkraft i reinbeiteområder: 'grønn kolonialisme' (Aili Keskitalo, Samerådet):
 - A) Det grønne skiftet forlenger en historisk prosess der det materielle grunnlaget for reindrift svekkes mer og mer.
 - B) En dobbel byrde påføres, klimaendringer+tiltakene.

Sametingspresidenten: – Vindkraftutbygging skaper sorg og smerte hos meg

Aili Keskitalo tar et personlig oppgjør med utbygging av vindkraft i reindriftnorge. Et stort flertall i Sametinget støtter henne.

Dan Robert Larsen
@doavttir
Journalist

Publisert 15. okt. 2020 kl. 08:19
Oppdatert 15. okt. 2020 kl. 12:08

Dan Robert Larsen, NRK, 15. oktober, 2020, https://www.nrk.no/sapmi/sametingspresidenten_-_vindkraftutbygging-skaper-sorg-og-smerte-hos-meg-1.15198395

HVA PROBLEMATISERES I MIN FORSKNING?

- Konsultasjoner har mangelfullt format:
- - «Hvordan kan vi forklare NVE i løpet av to timer noe det tok generasjoner og lære?» (Deltaker)
- Strid om metoder og betydning av funn i forskningsmiljøene. Utreidere velges ut av investorer: Lav tillit.
- Mangelfull oversikt av total byrde for reinbeitedistriktene (hyttefelt, vannkraft, vei, jernbane, rovdyrproblematikk): Dette må på plass *før utredninger* gjennomføres og konsesjonene gis.
- Dialoger har begrenset nytte:
- - «Jeg følte meg som et gissel i et dialogforum bestående av fine lunsjer» (Torstein Appfjell, Jillen-Njaarke Sijte).
- Reindriftpresset av klimaendringer, liten eller ingen støtte til tilpasning.
- Stor usikkerhet om framtida. Unge i tvil om de klarer å ta over driften.

I HVILKEN GRAD HAR KOMMUNENE VILJE OG KUNNSKAP TIL Å
TA HENSYN TIL SAMISKE RETTIGHETER TIL REINDRIFT I DISSE
SAKENE?

- Når kunnskapsnivå og politiske vilje allerede oppleves som svakt, kan det være bekymringsverdig for samiske interesser om kommunene overtar ansvar.
- Reinbeitedistrikter strekker seg over flere kommuner, komplekst, eksempler på usynliggjøring/fragmentering av ansvar.
- Paradoks at noe som kan styrke lokaldemokratiet i en norsk kontekst, i en samisk kontekst kan virke motsatt.
- Kommuner kan ha en presset økonomisk situasjon, behovet for å sikre (ikke miste?) arbeidsplasser trumfer urfolks rettigheter. Erfaring peker i den retningen.
- Reindrift skaper også arbeidsplasser.

The background is a complex abstract composition. It features several stylized human faces drawn with thin black lines, some of which are partially obscured by large, overlapping circular shapes. These circles are filled with colors: a large yellow circle at the top, a red circle below it, and a green circle at the bottom. The background is also divided into vertical and horizontal bands of color, including dark blue, light grey, and olive green. The overall style is reminiscent of mid-20th-century abstract art.

TAKK!

SUSANNE.NORMANN@SUM.UIO.NO